
NEW EDITIONS

Proceedings of the Second World Congress on Chemical, Biological and Radiological Terrorism – The Chemical and Biological Medical Treatment Symposium CBMTS-Industry III (Zbornik Drugoga svjetskog kongresa o kemijskom, biološkom i radiološkom terorizmu – Simpozij o kemijskom i biološkom medicinskom zbrinjavanju CBMTS-Industrija III). Slavko Bokan, Zvonko Orehovec i Barbara Price, urednici. Applied Science and Analysis; 2004. 495 str. ISSN: 1092-7255. Cijena: 100,00 USD

Knjiga sadržava 101 rad prezentiran na gore navedenom kongresu, koji je održan u Dubrovniku u rujnu 2003. godine. Izlaganja na kongresu bila su podijeljena u šest sektora. Predsjedavajući sektora su na završetku kongresa rezimirali bitne rezultate iznesene na kongresu. Izlaganja predsjedavajućih također su objavljena u zborniku, kao i program cijelog kongresa. Zbornik također sadržava popis svih sudionika kongresa uključivši i njihove adrese.

Radovi u knjizi obuhvaćaju širok raspon tema od bazičnih do primijenjenih istraživanja, kao i velik raspon različitih vrsta kemijskih, bioloških i radioloških agenasa, koji su namijenjeni ratnim primjenama, ali postoji i opravdana bojazan da bi se mogli iskoristiti kao sredstva koja primjenjuju teroristi. Knjiga će stoga zanimati znanstvenike, kao i stručnjake koji se bave svim oblicima zaštite ljudi i okoliša od toksičnog djelovanja kemijskih, bioloških i radioloških agenasa.

Knjiga se može kupiti od:

- ASA, PO Box 1144, Aberdeen, Maryland, 21001 USA (e-mail: info@asanlr.com)
- Hrvatska vojna akademija, Laboratorij za nuklearnu, biološku i kemijsku zaštitu, Ilica 256b, 10000 Zagreb (e-mail: cbmts_hr@morh.hr)

Elsa Reiner

Safety Evaluation of Certain Food Additives and Contaminants (Ocjena škodljivosti pojedinih dodataka hrani i zagađivala). Ženeva: World Health Organization, 2004. (WHO Food Additives Series 52). 667 str. ISBN92 4 166052 X. Cijena 100 Sfr (za zemlje u razvoju 70 Sfr).

Ova knjiga sadržava monografije o aditivima kao rezultat šezdeset i prvog sastanka grupe eksperata Organizacije za prehranu i poljoprivredu Ujedinjenih naroda i Svjetske zdravstvene organizacije (engl. *Food and Agriculture Organization of the United Nations/World Health Organization*, FAO/WHO) o aditivima hrani. Sastanak je održan u Rimu od 10. do 19. lipnja 2003. godine.

Monografije sažimaju podatke o sigurnosti sljedećih aditiva hrani: enzim LE 399 alfa-amilaza, ekstrakt sjemenke *Bixa orellana*, kurkumin, smjesa estera glicerola i masnih i diacetiltartarnih kiselina (engl. *diacetyl tartaric and fatty acid esters of glycerol*, krat. DATEM), lakaza, smjesa ksilanaza i beta-glukanaza, neotam, polivinilni alkohol, D-tagatoza i ksilanaza. Priprave enzima LE 399 alfa-amilaze, lakaze i ksilanaze evaluirane su prvi put. Enzim LE 399 alfa-amilaza izoliran je iz genetički promijenjene bakterije *Bacillus licheniformis*. Razvijen je da se postigne veća specifičnost i stabilnost enzima pri nižem pH i nižoj koncentraciji kalcijevih iona na visokoj temperaturi nego što to ima divlji tip enzima alfa-amilaza. Lakaze su enzimi koji kataliziraju oksidaciju fenolnih spojeva u odgovarajuće kinone, a upotrebljavaju se pri vrenju piva za uklanjanje kisika. Enzim ksilanaza rabi se u pekarskim proizvodima da se poveća elasticitet glutenske mreže. Prvi put evaluirane su smjesa ksilanaza i beta-glukanaza, zatim, neotam te polivinilni alkohol. Smjese ksilanaza i beta-glukanaza primjenjuju se u vrenju piva gdje hidroliziraju beta-glukane, pentozane i na taj način se snižava viskoznost otopine i omogućava lakše filtriranje piva. Neotam je zaslađivač i pojačivač okusa. Polivinilni alkohol ima primjenu povezača odnosno površinski završne tvari u raznim prehrambenim proizvodima

kao što su npr. dijetetski pripravci u obliku tableta. Ekstrakt sjemenke *Bixa orellana* rabi se duže od dva stoljeća kao boja za hranu. Ovisno o udjelu pigmenta u ekstraktu, evaluirana su četiri ekstrakta na osnovi novih toksikoloških podataka. Kurkumin je također boja za hranu, a dobiva se ekstrakcijom podzemnog dijela (engl. *ground rhizomes*) biljke *Curcuma longa L.* Prikazan je osvrt na nove podatke kliničkih istraživanja o potencijalnoj antikancerogenosti. DATEM imaju široku upotrebu kao emulgatori i stabilizatori, a spomenuti su dodatni podaci iz dvogodišnjeg istraživanja toksičnosti i kancerogenosti na štakorima. D-tagatoza je ketoheksosa, epimer D-fruktoze, a rabi se kao zaslađivač, stabilizator te kao tvar koja zadržava vlagu. Prikazan je osvrt na rezultate novih istraživanja toksičnosti.

Također, u ovaj volumen uključene su monografije o evaluaciji sigurnosti šest grupa srodnih aroma. To su: 1) aliciklički, kondenzirani aliciklički i kondenzirani aromatski prstenasti laktoni, 2) alifatski, aliciklički, ravnolančani, alfa-, beta-nezasićeni, di- i trienali i srodni alkoholi, kiseline i esteri, 3) alifatski razgranani zasićeni i nezasićeni alkoholi, aldehidi, kiseline i srodni esteri, 4) alifatski i aromatski eteri, 5) hidroksipropenilbenzeni, 6) jednostavni alifatski i aromatski sulfidi i tioli. Prikazana

je i evaluacija sigurnosti kompleksa prirodnih aroma. Kategorije prirodnih aroma čine 1) esencijalna ulja – hlapljive aromatizirajuće tvari biljnog podrijetla (lišće, voće, pupoljci, kora od drveta itd.), 2) ekstrakti – hlapljive i nehlapljive aromatizirajuće tvari biljnog podrijetla dobivene ekstrakcijom odgovarajućim otapalom i 3) oleosmole ili kruti ekstrakti kojima je uklonjeno otapalo za ekstrakciju.

Uključena je i monografija o sigurnoj upotrebi željeznog glicinata u dijetetskim pripravcima. Zatim, evaluirana je prvi put sigurna upotreba natrijeva dikloroizocijanurata kao sredstva za dezinfekciju vode u hitnim slučajevima.

Monografije o kontaminantima kadmiju i metil živi sadržane su također u ovom volumenu.

Ovaj volumen, kao i ostali volumeni Serije o aditivima hrani Svjetske zdravstvene organizacije, sadržava vrlo korisne informacije svim korisnicima, kao i proizvođačima aditiva hrani. Isto tako, koristan je i službama za kontrolu kontaminanata u hrani, laboratorijima za njihovo testiranje te znanstvenicima u institutima i sveučilištima.

Snježana Herceg Romanić

ANNOUNCEMENTS

ČETVRTI HRVATSKI ZNANSTVENO-STRUČNI SKUP S MEĐUNARODNIM SUDJELOVANJEM "ZAŠTITA ZRAKA 2005 – ONEČIŠĆENJE ZRAKA LEBDEĆIM ČESTICAMA I TALOŽNOM TVARI U REPUBLICI HRVATSKOJ"

Zadar, 12.-16. rujna 2005.

Skup će se održati u hotelskom kompleksu "Borik" u Zadru. Organizatori skupa su Hrvatsko udruženje za zaštitu zraka (HÜZZ), Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada (IMI), Državni hidrometeorološki zavod (DHMZ) i EKONERG holding.

Osnovni cilj ovog skupa je utvrđivanje stanja onečišćenja zraka lebdećim česticama u Republici Hrvatskoj, te definiranje smjernica za budućnost. Tema obuhvaća onečišćenja zraka ukupnim lebdećim česticama, njihovim frakcijama po veličini i sastavnicama njihovog sadržaja - dim, pelud itd. Uz povijesni i teritorijalni pregled rezultata mjerenja i njihovu ocjenu spram važećih propisa, bit će izložene metode skupljanja uzoraka, njihove analize, kao i metode obrade i prikaza rezultata mjerenja. S obzirom na prilagodbu hrvatske legislative zahtjevima EZ, razmatrat će se najnoviji zahtjevi SZO i propisi EZ vezani uz problematiku lebdećih čestica. Posebna pozornost bit će posvećena zdravstvenim učincima lebdećih čestica i proračunu njihove učestalosti.

Teme skupa su: povijesno-teritorijalni pregledi (sljedovi mjerenja, uporabljene metode, prikazi rezultata), određivanje sadržaja lebdećih čestica i taložne tvari, zdravstveni učinci lebdećih čestica, utjecaj meteoroloških uvjeta na razine koncentracija lebdećih čestica, zakonski propisi te emisije lebdećih čestica u Republici Hrvatskoj.

Skup će se odvijati plenarno. Uz uvodna predavanja i referate, rezultati će biti prikazani i izlaganjem postera.

U okviru okruglog stola obradit će se, kao posebna tema ovog skupa, društveno značajna pitanja o javnosti mjernih podataka onečišćenja zraka, te načini izvještavanja i informiranja javnosti.

Krajnji rok za predaju radova je 1. lipnja 2005. Svi prihvaćeni radovi bit će tiskani u Zborniku radova, koji će sudionicima biti uručen prije početka skupa.

Krešimir Šega

43RD CONGRESS OF THE EUROPEAN SOCIETIES OF TOXICOLOGY AND 6TH CONGRESS OF TOXICOLOGY IN DEVELOPING COUNTRIES

Cavtat, 20.-24. rujna 2006.

Hrvatsko toksikološko društvo (HTD) zajedno s Europskom (EUROTOX) i Međunarodnom udrugom toksikologa (IUTOX) organizira zajednički međunarodni kongres EUROTOX 2006/6 CTDC Congress. Članovi Lokalnog organizacijskog odbora su:

Danica Prpić-Majić – predsjednica, Davor Plavec – tajnik, Slavko Bokan, Jasna Bošnjir, Jasna Franekić Čolić, Vladimir Gašparević, Jasna Kniewald, Jelena Pompe-Gotal, Dinko Puntarić, Biserka Raspor i Rajka Turk.

Za pojedine aktivnosti u organizaciji skupa osnovana su četiri međunarodna odbora: Odbor za znanstveni program (*Scientific Programme Committee*), sastavljen od 14 članova, u kojem je članica Jasna Kniewald kao predstavnica HTD-a, Odbor za sponzoriranje (*International Sponsorship Committee*), sastavljen od šest članova, kojemu predsjedaju predstavnici HTD-a Davor Plavec i Dinko Puntarić, tročlani Odbor za stipendije (*Fellowship Committee*), u kojem je članica Jasna Franekić Čolić kao predstavnica HTD-a te tročlani Odbor za kontinuiranu izobrazbu (*Continuing Education Committee*), u kojem je članica Jasna Kniewald kao predstavnica HTD-a.

U veljači 2005. godine u Zagrebu je održan prvi sastanak Odbora za znanstveni program na kojem je odabirom između predloženih tema simpozija, tečajeva i radionica sastavljen preliminarni znanstveni program, koji će biti objavljen nakon što ga odobri izvršni odbor EUROTOX-a i IUTOX-a. EUROTOX 2006/6 CTDC Congress predstavljen je putem prve obavijesti koja je odasлана nacionalnim društvima, članicama EUROTOX-a i IUTOX-a te distribuirana na ICT X kongresu u Tampereu 2004. godine. Obavijesti o kongresu u Cavtatu dostupne su na web stranici <http://www.eurotox2006-6ctdc.org> te putem e-pošte upitom na tajnika HTD-a Davora Plaveca (dplavec@imi.hr).

Rajka Turk

REPORTS

MEĐUNARODNI SKUP "ZNAJSTVENI ČASOPISI:
UREDNIČKE ODGOVORNOSTI I DVOJBE"

Zagreb, 9. lipnja 2004.

U Hrvatskoj je biomedicinsko izdavaštvo staro više od stoljeća i pol i tijekom tog razdoblja odigralo je neospornu ulogu u razvoju znanosti i promicanju struka. Time se ono ubraja u najdragocjenije tekovine hrvatske kulturne baštine. Iskustvo je pokazalo da većina ljudi koji postaju urednicima časopisa, premda priznati stručnjaci, autori, recenzenti te često i članovi uredničkog odbora nekog znanstvenog časopisa, nerijetko kao urednici nisu svjesni svih aspekata uredničke odgovornosti i uredničkog postupka. U prilog tomu govori i činjenica da puno naših urednika izražava potrebu za edukacijom i stjecanjem znanja na razini uređivačkih poslova od rutiniranih urednika vodećih časopisa. O tome se dosad na nacionalnoj razini raspravljalo uglavnom na pojedinačnim okruglim stolovima s manjim brojem predavača i bez znatnijih pozitivnih pomaka.

Cilj naših nastojanja bio je organizacija simpozija edukacijskog karaktera koja bi okupila vrhunske stručnjake iz tog područja. U lipnju 2004. ta je ideja ostvarena u Velikoj dvorani palače Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, gdje je održan skup i okrugli stol o znanstvenim časopisima za urednike časopisa iz svih područja znanosti. Organizacija je ostvarena zahvaljujući financijskoj potpori Zaklade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Organizatori skupa bili su Croatian Medical Journal, Razred za medicinske znanosti i Odsjek za povijest medicinskih znanosti Zavoda za povijest i filozofiju znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, a glavne koordinatorice skupa bile su Ana Marušić (glavna urednica CMJ) i Stella Fatović-Ferenčić (Zavod za povijest i filozofiju znanosti HAZU). Skup je u ime Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Razreda za medicinske znanosti otvorio akademik Ivo Padovan, a potom se nazočnima obratio ministar znanosti, obrazovanja i športa Dragan Primorac.

Gostujući predavači na skupu bili su ujedno i

članovi Međunarodnog odbora urednika medicinskih časopisa odnosno tzv. Vancouverske skupine: Catherine DeAngelis, glavna urednica JAMA-e, Chicago, SAD; Christine Laine, urednica Annals of Internal Medicine, Philadelphia, SAD; Jocelyn Clark, urednica British Medical Journal, London, UK; John Hoey, glavni urednik Canadian Medical Association Journal, Ottawa, Kanada; Sheldon Kotzin, voditelj Bibliographic Services Division, National Library of Medicine, Bethesda, SAD; Harold C. Sox, glavni urednik Annals of Internal Medicine, Philadelphia, SAD; Bruce Squires, tajnik World Association of Medical Editors, Ottawa, Kanada; Martin Van Der Weyden, glavni urednik Medical Journal of Australia, Australija. Međunarodna skupina stručnjaka potaknula je živahnu raspravu vezanu uz pitanja odgovornosti urednika i sukoba interesa, kriterija vezanih uz biomedicinsko izdavaštvo, vrednovanja časopisa i njihove vidljivosti te njihova uključivanja u važne međunarodne baze. Saznali smo da je u bazi Medline (bivši Index Medicus) danas indeksirano sedam hrvatskih časopisa. Potaknuta su pitanja komunikacije i interakcije medicinske periodike i medija. Otvorio se i niz tema koje su raspravljane u okviru okruglog stola, primjerice, razvoj časopisa i njihov utjecaj na znanost (medicinu) u Hrvatskoj i Europi, časopisi kao dio kulture naroda u ratu i miru, urednička odgovornost, što potencijalni urednik treba znati prije prihvaćanja uredničkog posla, urednički postupak, principi izdavaštva, procjena članaka, recenzije i recenzenti, donošenje odluke i komunikacija s autorom, vrste članaka, etička načela, promoviranje pojedinih tema i foruma poput trenutnog koji je pokrenuo BMJ i koji je vezan uz krizu akademske medicine.

Velik odaziv i puna Velika dvorana Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti opravdali su potrebu takvog okupljanja, a odaziv na poziv prestižne skupine urednika vodećih biomedicinskih časopisa dokaz je da su hrvatski znanstvenici na dobrom putu ostvarenja međunarodne prepoznatljivosti u tom području.

Stella Fatović-Ferenčić

VIII INTERNATIONAL MEETING ON CHOLINESTERASES

Perugia, Italija, 26.-30. rujna 2004.

Sastanak je održan u zgradi rektorata Sveučilišta u Perugi, a u sklopu manifestacija kojima se obilježava 700. godišnjica osnivanja Sveučilišta u Perugi.

Organizatori sastanka bili su Vincenzo N. Talesa i Cinzia Antognelli sa Sveučilišta u Perugi. Međunarodni Savjetodavni odbor imao je 17 članova iz osam država (iz Hrvatske Elsa Reiner). Program sastanka obuhvatio je 62 predavanja i 115 prezentacija na posterima. Na sastanku je bilo oko 250 sudionika (iz Hrvatske Zrinka Kovarik, Elsa Reiner, Vera Simeon-Rudolf, Goran Šinko i Srdanka Tomić).

Izlaganja su bila grupirana u šest sesija. Na početku svake sesije jedan je od predsjedatelja dao kratki pregled sadašnjeg stanja istraživanja na dotičnom području. Sesije su bile: Biologija stanice i molekularna biologija kolinesteraza, Genetika i fiziologija kolinesteraza, Odnos strukture i funkcije kolinesteraza i srodnih proteina, Kinetika i farmakologija kolinesteraza i njihovih inhibitora, Humane bolesti vezane uz kolinesteraze i Antikolinesterazni agensi, zdravlje i održiva poljoprivreda. Plenarno predavanje "T-peptid acetilkolinesteraze" održao je Jean Massoulie.

Radovi će biti objavljeni *in extenso* (izlaganja pozvanih predavača) ili kao priopćenja (izlaganja na posterima) u redovitom volumenu znanstvenog časopisa *Chemico-Biological Interactions*.

Na završetku sastanka dogovoreno je da će se sljedeći sastanak IX International Meeting on Cholinesterases održati u Kini u proljeće 2007. godine u organizaciji Kineske akademije znanosti.

Elsa Reiner

17. STRUČNO-EDUKATIVNI SEMINAR S MEĐUNARODNIM SUDJELOVANJEM O NOVINAMA I DJELATNOSTI DEZINFEKCIJE, DEZINSEKCIJE, DERATIZACIJE (DDD) I ZAŠTITE USKLADIŠTENIH POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA (ZUPP)

Rovinj, 16.-18. ožujka 2005.

Organizator seminara Korunić d.o.o. Zagreb, uz pomoć Hrvatske udruge za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju i ove je godine u Rovinju od 16. do 18. ožujka tradicionalno okupio stručnjake i znanstvenike različitih profila koji su iznijeli niz novina o sigurnoj uporabi pesticida, normama ponašanja na tržištu tih "otrova", natječajima za provođenje DDD-mjera te o usklađivanju zakonske regulative. Seminar je održan pod pokroviteljstvom Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva.

Skupu je prisustvovalo oko 60 stručnjaka iz različitih ustanova u Hrvatskoj te predstavnici industrije koji su u izložbenom prostoru prikazali novu, tehnološki usavršenu opremu ili ponudili nove proizvode koji su odnedavno na tržištu. U radu seminara aktivno je sudjelovalo i pet znanstvenika iz Instituta za medicinska istraživanja i medicinu rada (usmena izlaganja), čiji je stručni dio poslova kao npr. toksikologija pesticida i njihova zakonska regulativa, izravno uključen u poljoprivrednu djelatnost te djelatnost dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije.

Sekcije seminara bile su Higijena hrane i sirovina, Istraživanja, iskustva i problemi iz svakodnevne prakse u zaštiti uskladištenih poljoprivrednih proizvoda (ZUPP), Istraživanja, iskustva i problemi iz svakodnevne prakse u DDD – nove spoznaje i biološka borba protiv komaraca, Toksikologija, Regulativa i Nastup industrije. Održan je i Okrugli stol s dvije teme: Natječaji za provođenje DDD-mjera – Što se sve nudi pod DDD-uslugom? te Usklađivanje zakonske regulative o opasnim tvarima sa smjernicama EU.

I ove godine sastanak se pokazao vrlo korisnim i sigurno je pridonio unapređenju interdisciplinarnе djelatnosti u dezinfekciji, dezinsekciji, deratizaciji (DDD) i zaštiti uskladištenih poljoprivrednih proizvoda (ZUPP).

Izlaganja svih 40 predavača objedinjena su u Zborniku radova seminara kao izvorni tekstovi autora.

Ana Lucić Vrdoljak